

Kohain v'Giyores – Gairus: Kohain Married to a Giyores
Nov. 24, 2002

1) What's worse – a kohen married to a non-Jew or a convert?

שו"ת היכל יצחק אבן העזר א סימן יט

שאלה: הגיעתני שאלתו ע"ד הכהן הדר בנישואין אזרחיים עם הנכרית זה כמה שנים בחזקת ישראלית, וכבר נולדו להם בנים, ועתה כשנודע שהיא גויה השפיעו בני משפחתו על האשה להתגייר והיא הסכימה. והנה מעכ"ת נתעורר בחלקי הספיקות ועליהם אדון ב"ה והמקדש עמו ישראל וזרע אהרן עם קדושו יאיר עינינו במאור תורתו הק'.
א [העבירות הקשורות בנידן דידן לפני ואחרי הגיור. שיטת רש"י באיסור גיורת. דין חטא בשביל שיזכה חברך ודין שיחזור חצי שפחה וחצי בת חורין. האיסורים שיחולו עליה, בנידן דידן, אחר הגיור. כותית שבא עליה ישראל בת קטלא היא] תשובה: (א) אם נגיירנה נמעיט את העבירות. לפי שעכשיו, לפי שיטת השו"ע אה"ע סימן ט"ז ורוב הראשונים, הוא עובר בלא תתחתן דאורייתא כיון שזהו דרך אישות. ואף לשיטת הטור שזה רק בשבעה עממין ובגירות, **הרי בנידן דידן זה בפרהסיא וקנאים פוגעים בו, דע"י נישואין אזרחיים שנישאו בהו"ל הוי בפרהסיא**, וכדאיתא בסנהדרין ע"ד והא אסתר פרהסיא הוה, ונראה שבפרהסיא כיון שקנאים פוגעים בו יש גם להטור איסור דאורייתא, (ואפילו בלי נישואין אזרחיים כיון שדרים יחד זה כמה שנים בתור בעל ואשה אין לך פרהסיא גדול מזה וכבר הולידו בנים), וגם איכא כרת מדברי קבלה. אלא שלשיטת הטור בגיורת רק קנאים פוגעים בו ועכ"פ אין מלקות מן התורה אבל בכהן מודה הטור שיש מלקות משום זונה, לדעת הטור ועוד ראשונים בכהן שאני שבגיורת לוקה עליה משום זונה, ולאח"כ ג"כ ילקה משום זונה לדעת הרמב"ם דגירות לכהן אסורה מה"ת משום זונה. אלא שיש לדון שלדעת הרמב"ם הרי בלי קידושין אין מלקות מה"ת בחייבי לאווין שקידושין תופסין בהם, וא"כ להרמב"ם לאחרי הגירות לא יהא כאן מלקות מה"ת. ולדעת התוס' גרוע שעכשיו אינו לוקה משום זונה ולכשתגיייר ילקה משום זונה. אבל אפשר לצרף גם שיטת הראב"ד שאין כאן אלא איסור מקרא דחזקאל והוא מדברי קבלה, וקיל מאיסור תורה - .
וכן יש לצרף שיטת רש"י ביבמות ס"א ב', ד"ה אלא גיורת לפי מה שהבינה הב"ש באה"ע סי' ו' ס"ק כ' שגירות לכהן אינה אסורה מן התורה משום זונה אלא היכא שנבעלה לגוי בגיורתה שהרי מודה רש"י שאין הלכה כרשב"י (ביבמות ס' ב') וא"כ גם פחותה מבת ג' אסורה וע"כ דלא תלוי' בנבעלה. ונראה שזהו יסודו של מהרש"ק ועוד אחרונים ז"ל שכתבו שיש מי שסובר שגירות לכהן אינה אלא דרבנן פי' דבלא נבעלה איסורה רק מדרבנן (וא"א שיכונו לשיטת הראב"ד בפ"ח מאיסור"ב ה"ג ז"ל שהרי דברי הנביא הם הלמ"ס כדאמרינן עד דאתי יחזקאל מאן אמרה ולזה לא נקרא דרבנן), ואין לומר שרש"י סובר שכל גיורת בחזקת שנבעלה לפי שהעכו"ם שטופי זימה, שא"כ היה אומר בכל מקום שחזקה שנבעלה לגוי ולא שנבעלה לגוי, ועוד הריטב"א אומר שא"א לסבור כך שאם כן לא היתה אסורה מדאורייתא כיון שהוא ספק, והרי הריטב"א ז"ל הולך בשיטת רבו ז"ל שכל הספיקות דאורייתא מן התורה לחומרא. וע"כ שכוונתו היא שיש כאן חזקת הגוף שלא נבעלה עד שנודע לנו שנבעלה ואין כאן ספיקא מן התורה לחומרא. ולתרץ שיטת רש"י מוכרחים לאמר שכוונתו היא שגירות אינה אסורה לכהן מה"ת משום זונה אלא בידוע שנבעלה לגוי בגיורתה, ובעילת גוי עושה אותה זונה לכהן. ואמנם זו נבעלה בגיורתה לישראל זה, אבל לא מסתבר שמשום כך היא זונה. וגם אפשר שזה דווקא בנבעלה דרך זנות אבל אם נישאת לגוי אפשר שבעילות הללו אינן עושות אותה זונה דאורייתא לכהן, וכן בשישבה תחת ישראל בתורת אשה ומינטר לה בעלה. ובימינו ובארצות שידוע לנו שאין הגויים פרוצים בזנות כמו בדורות הקדומים היה אולי מקום לדון ולאמר אלים חזקת הגוף שלה עד שאין בזה ספיקא דאורייתא לחומרא, ולדעת רש"י באופן כזה לא יהא כאן אלא איסור דרבנן, כיון שאינו ידוע שנבעלה בזנות לגוי קודם שבאה לרשות הישראל הכהן הלזה או שנבעלה בכלל.

ועכשיו נשקול את הצדדים: לפני הגירות, לדעת השו"ע יש כאן לא תתחתן דאורייתא, זונה לכהן דאורייתא ונשג"ז דרבנן וגם כרת מדברי קבלה וכו'. ולכשתגיייר, אין כאן אלא איסור גיורת לכהן, ובזה הרי לדעת הראב"ד אין כאן מלקות מן התורה ממש אלא מ"מ מדברי קבלה וקיל מאיסור תורה, ולדעת הרמב"ם כיון שלא יסדרו להם קידושין אין כאן מלקות מן התורה. ומאידך גיסא לדעת התוספות אין כאן עכשיו זונה מן התורה, ואח"כ יהא איסור זונה דאורייתא. אבל כלפי זה הרי לדעת רש"י לא יהא כאן אלא איסור דרבנן וכנ"ל, ואף לדעת התוס' איסור לא תתחתן הרי הוא חמור כמו שאומר הרמב"ם ז"ל וגם כרת מדברי קבלה ובצירוף נרויח למעט את האיסור. ואעפ"י שכל החומר הוא שמוליד בן לעכו"ם, וכדברי רבינו ז"ל בהלכות אי"ב, ואלו מגדלים את הבנים ליהדות ומסתמא גיירו אותם. אבל אין ליתן הדברים לשעורים, שאפילו אם יגדל הבן ליהדות עצם הפרצה הוא שהקפידה עליו תורה כ"כ וכנראה שיש בזה חומר בכל אופן כלפי איסור זונה לכהן וגם לא תתחתן וכו' שוה בכל ואיסור זונה וגירות לכהן לא שוה בכל וקל משהו בכל, ועוד דמצטרפים אליהם הענינים של כרת דדברי קבלה ונשג"ז דרבנן וכנ"ל. וע"כ לכאורה הדעת נותנת שזה עדיף לגייר אותה ולמעט את האיסורים.

(ב) ואולם יש עוד לעורר בזה, והוא שהרי כוונתה לשם אישות, ואין לבי"ד כשר לקבלה לכתחילה, וכאן הרי הבי"ד עוברים עבירה שמקבלים שלא כדת, והשאלה היא אם יש לנו להזדקק לכך, ועל' תוס' שבת דף ד'. והנראה שלא שייך כאן חטא בשביל שיזכה חבירך, ואין שייך כאן ניהא ליה לחבר וכו', ואמנם מצינו שהורו **לשחרר חציה שפחה וחציה בת חורין כדי להציל רבים ממכשול ופירשו התוס' ז"ל שהם בגדר אנוסים שהיא להוטה אחרי הזנות וכנ"ל. ובדאי אין כוונתם אנוסים ממש שהרי הם מזידיים, אלא שכדאי לנו להכנס באיסור של שחרור עבד כדי להצילם כיון שיצרם גובר עליהם כ"כ לרגלי המסיבות.**

ואף זה כך, כיון שאדם זה אם לא שהוא בע"ת גמור לא יתנו לבו לפרוש ממנה ובפרט שיש להם ילדים. אבל התם שאני שהוא להציל רבים ממכשול וכאן רק יחיד. ועוד דהתם ע"י השחרור יתקון לגמרי משא"כ כאן. ועוד שהרי שיטת הרשב"א היא שבחציו עבד וחציו ב"ח אין עשה דלעולם בהם תעבודו. [ואמנם לכאורה הא דגיטין ל"ח הוה תיובתיה, והעונג יום טוב ז"ל בתשובה סי' נ"ב מחלק בין עבד לשפחה יעווי"ש, אך זהו דוחק, וע"כ דהתירוץ הפשוט הוא שאעפ"י שלאחר שתירצו הקושיא על אביי אמנם מציינו חילוק בין שני המקרים, אבל עדיין קשה מטעם שאין אומרים לו לאדם חטוא בשביל שיזכה חבירך, וע"כ שהגמרא שם סוברת שאומרים לו לאדם חטוא באיסור קל בשביל שיזכה חבירך באיסור חמור והגמרא כאן שאינה סוברת כך היא סוברת שבחציו עבד וחציו ב"ח אין עשה דלעולם בהם תעבודו ולק"מ על אביי, ואתי אביי כפשוטו שבשפחה גמורה אסור לשחרר]. אבל מצד זה לא הייתי חוכך להחמיר הואיל והרמב"ם ז"ל להלכה אינו סובר כהרשב"א וע"כ משום שלא יחטאו אחרים מותר לשחרר, אבל כל זה דווקא בחציה שפחה וחציה ב"ח שאין לה תקנה כלל, אבל אלו יש להם תקנה לפרוש והיא תגיייר ותנשא לישראל והוא ישא יהודיה כשירה אלא שקשה להם הדבר, ועוד דכבר חילקנו מחוץ לזה.

(ג) ואולם יש כאן דבר אחר והוא כפי מה שנתעורר כבר כ"ת שעכשיו אין עליה איסור כלל אבל לכשתגיייר יהא עליה ג"כ איסור של גירות לכהן. אבל מכ"מ אין הדבר כ"כ ברור כפי שכ"ת חושב, והוא שלדעת הראב"ד שהאיסור הוא מקרא דחזקאל אפשר שאין עליה איסור שבאיסור שאינו שוה בכל לא למדנו מהשווה הכתוב אשה לאיש אלא מלא יקחו לא יקחו ועי' בימות פ"ד ובקרא דחזקאל אין ריבוי על זה. אלא שעכ"פ יש עליה איסור של לפני עור, ולדעת כמה מחברים ז"ל אף באיסור דרבנן יש לפ"ע דאורייתא, ועוד שכיון שלא נסדר להם קידושין יש כאן איסור של פנויה עכ"פ לדעת הפוסקים שפלגש אסורה להדיוט וזה חל גם עליה, כמובן. [ואמנם י"ל שאפילו אם יפרוץ מי שהוא ויסדר להם קידושין אז מלבד מה שלדעת הרמב"ם יהא זה יותר חמור וכנ"ל, הרי יש פוסקים הסוברים בנטען על הנכרית ונתגייירה שלא יכנסו הוא אפילו בנבעלה ודאי אבל כנראה בכונן זה יש האיסור רק עליו ולא עליה ויש להאריך בזה ואכ"מ]. ואולם כבר הקילו גאונים בתראי ז"ל במקום שיש חשש שיצאו לתרבות רעה, לגייר, וסמכו על תשובת הרמב"ם ז"ל הידועה וכבר הורו זקנים. ועוד שכאן י"ל שכיון שבין כך ובין כך לא יעזבנה איננה מתגייירת לשם אישות אלא מפני שרוצה באמת להדבק היא וזרעה בכלל ישראל. אבל דא עקא שלאחרי הגירות יעבור ג"כ לאיין שנים לדעת החולקים על הרמב"ם, (היינו אפילו בלי קידושין) היינו משום זונה ומשום לא יחלל זרעו כשיבוא עליה שנית. ואף שאין איסור חל על איסור הוא לענין מלקות אבל איסור איכא (ועיין ריטב"א), והוא יעבור שנים והיא ג"כ תעבור משום זונה לכהן ורק לדעת הראב"ד י"ל שלא תעבור, וגם זה ספק, וכנ"ל, משא"כ עכשיו שהיא אינה עוברת בכלום, ונכרי אינו מצווה על לפני עור.

(ד) ואולם לכאורה עומדים כנגדנו דברי הרמב"ם ז"ל בפ"ב מא"ב בהלכה י' שישאל הבא על הגויה בין גדולה בין קטנה וכו' הרי זו נהרגת כיון שבא לישראל תקלה על ידה, יעווי"ש, ולפי"ז עצם הדבר קשה בידוע שנבעלה לישראל איך נקבל אותה לגירות והיא מעצם הדין בת קטלא?! ואמנם אם נתגייירה ודאי שאין הורגין אותה דנשתנה דינה לגמרי ואילו נבעלה לאחרי גירותה לישראל אפילו נבעלה בזנות אין דינה במיתה כלל וכלל, ועי' סנהדרין ע"א ורמב"ם הל' מלכים פ"ו, אעפ"י שיש מקום להסס עוד כיון שהטעם הוא משום קלון שישאל נכשל על ידה ועיין שם ברמב"ם א"ב, מכ"מ הדעת נותנת שהיא כקטן שנוולד ונסתלק הכל, אבל לתכחילה איך נקבלנה, שהיא בת קטלא ואנחנו נקבל אותה לגירות. וצל של דמיון בחולין קל"ט ע"א. אך י"ל דהיא הנותנת כיון שישתנה הדבר כשנקבלנה לא נמנע משום כך מלקבלה, ואולם זוהי ברייתא ערוכה במנחות דף מ"ד ע"א שרבי חייה גייר אותה זונה נכרית הרי לן שמשום כך אין להמנע מלקבלה ותו לא מדי.

ולענין מה שאמרנו שהיא עכשיו אינה עושה איסור, ג"כ אין סתירה מהרמב"ם הנ"ל. שהרי הדין הוא שהיא נהרגת אפילו אם היא רק בת שלש שנים ויום אחד וזו ודאי אינה בת עונשין, שאף בעכו"ם אין עונשין קטן כזה, (ועיין רמב"ם שם ובתשובת הרא"ש ובחתימ"ס לענין שעורים בבני - נח), אך בכל אופן אין עונשין קטן שאינו בן דעת, וע"כ שזה לא משום שיש עליה עון אשר הוא חטא אלא כמו בבהמה משום קלון. ואמנם בסנהדרין נ"ה ע"ב אמרינן בקטנה בת שלש שנים ויום אחד כיון דמזידה היא תקלה נמי איכא אלא דחס רחמנא עליה, אך שם בנבעלה לבהמה, אבל בגויה שנבעלה לישראל והיא בת שלש שנים ויום אחד איזו תקלה יש כאן אעפ"י שהיא מזידה דהיכן היא מצווה על זאת אפילו כשתגדל, ע"כ שאין כאן אלא תקלה מצד הישראל והוא הדין לגדולה שאין כאן אלא תקלה של הישראל שבאה לו על ידה, אבל היא איננה חוטאת, ועדיין הדבר צ"ע. ולפלא שבהלכות מלכים לא הזכיר רבינו דבר זה, והמ"מ באי"ב הניח דבריו ז"ל בצ"ע ומהתימא שלא העיר שלא כתב דבר זה בהל' מלכים דהתם עיקר והכא אגב גררא. בהא מיהא נחתינן שאם נגייירנה נכניס גם אותה באיסור משא"כ עכשיו, וא"כ כבר יש מקום להסתפק אם כדאי לנו להכנס בזה.

ב [הא שלא תפרוש מהכהן אם נחשב שיור ותנאי בגירות. איך גייר הלל את הנכרי שלא קיבל תושבע"פ. אם לצרף כסניף להיתר הא דכהנים בזה"ז הוי ספיקי. גר תושב]

(ה) כ"ת מעיר בצדק שהואיל וידוע לנו שלא יפרשו זה מזה וא"כ הרי זה כאילו היא אינה מקבלת על עצמה איסור זה של גירות לכהן, והר"ז באומדנא דמוכח הוא כתנאי מפורש, והדבר תלוי בשיקול הדעת בטיב האומדנא, וכן התוס' ז"ל אומרים גבי מי לא טבלה לנידתה, כיון שידוע לכל הר"ז כאילו טבלה בפני שלשה.

ואעפ"כ יש מקום להסתפק בזה, שמא הדין הזה הוא דווקא בתנאי מפורש, שאמנם יש כאן אומדנא חזקה שלא תשמור דבר זה, אבל זהו משום שיצרה כופה אותה, היינו המסיבות שאינה יכולה להתגבר עליהן, ותעבור על זה לתיאבון אבל אין זאת שיוור בעצם הגירות, שזהו רק כשהיא מתנה שלא תחול הגירות לענין זה ושלדבר זה תהא כנכרית ויהא מותר לה מן הדין, וא"כ היא באה לעשות שיוור תנאי בגירות ואין גירות להצאין. אבל זו איננה משיירת בגירות אלא שאנו יודעים שאעפ"י שיודיעו לה שמהיום והלאה תהא גירות ויחול עליה האיסור להזקק לכהן והיא אינה מוחה, לא תוכל להתגבר ויודעת שתחטא, זה לא נקרא שיוור בגירות. כך אפשר לומר, ואעפ"כ אין הדבר ברור וצ"ע.

(ו) אלא שיש להסתפק כמו שהסתפק כ"ת שמא רק לכתחילה אין מקבלים אבל בדיעבד הגירות מועילה. אבל הדעת נוטה שאם הוא בדאורייתא אין הגירות מועילה כיון שיש חסרון בקבלת המצוות, אבל אם האיסור רק בדרבנן וכן"ל אולי מן התורה הר"ז גר ורק מדרבנן אינו גר וכמו גר שטבל במקוה שאינה פסולה אלא מדרבנן שמן התורה הוא גר. או דילמא שאני הכא כיון שהתורה ציוותה על דרבנן בלא תסור הר"ז כמשייר בדבר תורה. ולכאורה מהלשון דקדוק אחד מדקדוקי סופרים משמע דקדוק במדרש הכתובים שהוציאו חז"ל מדקדוק לשון הכתוב שזהו דאורייתא אלא שאינו מפורש, אבל בדרבנן ממש אפשר שאין זה מעכב בדיעבד. ובהרמב"ם לא נאמר לשון הנ"ל אלא חוץ מדקדוק אחד, אבל עכ"פ הלשון דקדוק משמעו דין המיוסד על מדרש הכתובים, וצ"ע.

(ז) ולכאורה יש להביא ראייה מהלל שגיר אותו נכרי שלא קיבל תושבע"פ, מה תאמר שהוא ידע שעתיד לקבל, ועיין תוס' יבמות כ"ה, א"כ הרי הגירות לא תחול למפרע כשיקבל בפירושו, וצ"ע. ואמנם הלל לא השיאו בת ישראל תיכף, [ובדומה לזה זכורני שהגאון הרגזובי ז"ל דן בכלל גר שהגירות חלה למפרע בשעת הטבילה על שעת המילה, ודמות ראייה יש לדבר בירושלמי עירובין פ"ד אבל הדבר תמוה בהחלט ואינו מתקבל כלל ולא שייך גם לכאן]. אך אפשר לדחוק ולאמר שגירייה אין הכוונה שקיבלו לגמרי אלא שהסכים לטפל בו עד שילמדנו ויקבל הכל והיינו שקירבו לגירות, אך זה רחוק. ואולם רש"י ז"ל מקשה קושיא זו ומתרץ שאותו נכרי קיבל עליו לשמור התושבע"פ אלא שלא קיבל האמונה שהיא מפי הגבורה, והנראה שיש לחלק בין תורה שבכתב לתושבע"פ, שבתורה שבכתב אם יקבל עליו לשמור ויאמר שאינו מאמין, שהיא מפי הגבורה לא נקבל אותו בשום פנים, הואיל והיא כתובה ומונחה, אבל תושבע"פ כיון שמקבל לשמור אעפ"י שאינו מקבל האמונה שהיא מפי הגבורה, ודאי שאין מקבלים אותו אם יש ספק אם יגיע לאמונה, אבל כשברור שיגיע לאמונה, ושהוא זקוק רק להשפעה, מקבלים אותו. ובכן נח ששומר מצוותיו אבל אינו מאמין שהם מן השמים הרמב"ם ז"ל אומר שאינו מחסידי אומות העולם אלא מחכמיהם, אבל כשבא להתגיר בלי אמונה אעפ"י שיש לנו להניח שיאמין אח"כ אין מקבלים אותו, משא"כ בתושבע"פ, וכדברי רש"י הנ"ל. ואולם הסברא נוטה לאמר שרק כשמשיר באמונה שבתושבע"פ סומכים אנחנו על אומדן דעתנו שנביאנו לידי אמונה, שהרי הוא מאמין בתורה מן השמים, אלא שקשה לו לקבל מה שלא נאמר בתורת משה, לפי שאין לו עדיין שום מושג מהמסורת והקבלה, אבל כשילמד ויתבונן שהכל ואפילו אלף בית תלוי במסורת יאמנו אצלו דברי חז"ל, וד"ל. ויש להוסיף שהתוס' ז"ל ביבמות כ"ה אינם אומרים שידע הלל ברה"ק בזה שנתגיר ע"מ שיעשוהו כהן גדול אעפ"י שבזה לא שייך לאמר לא בשמים היא שזה לא הלכה אלא מעשה שהיה, אבל בטוח הוא משמע שהכיר כך בחכמתו בטבעו של אותו נכרי, ואף כאן רש"י אומר שסמך הלל על חכמתו, אבל מכ"מ אם הדבר כפשוטו גיירו, משמע שבאופן כזה הגירות בדיעבד קיימת.

(ח) אך יש עדיין לעיין בענין דידן, והוא על היסוד של הסוברים דכהנים בזה"ז הם ספק כהנים, וא"כ אם תתגיר יהא זה דין של ספק כהן אם הוא מותר בגירות. ואמנם ספיקא דאורייתא לדעת הרשב"א ז"ל וכו' הוא לחומרא מן התורה, אבל לדעת הרמב"ם וכו' אין זה אלא מדרבנן, וא"כ אפילו אם היתה מתנה חוץ מאיסור זה הרי הוא רק תנאי בדרבנן וי"ל שהגירות קיימת מן התורה, וכיון שאין אלא חשש שאינה גירות אין לנו לחוש כל כך מאחר שסוף סוף איננה מתנה בפירושו, ולענין דרבנן אפשר להקל. והעירני אחד מחכמי עיה"ק ת"ו שלדעת הסובר שכהן ספק - פצוע - דכא מותר בקהל, ספק כהן מותר מן התורה בגירות לדברי הכל. אך לא נראה לי כך דבפסולי כהונה לא נאמר קהל ולא הוקשו לספק ממזר. ואמנם מיבמות דף צ"ט אין ראייה שאסור מן התורה בפסולות לכהונה, אבל עצם הדבר לא נראה לי. ואמנם הנראה שלהלכה יש לסמוך על הרמב"ם מאחר שהראב"ד מודה לו בענין זה של ספיקא דאורייתא וכו', אבל עצם הדבר הוא ספק. ועוד שהרבה חלוקים על עיקר זה שהכהנים בזה"ז אינם אלא כהני ספק. וראה בחכמת שלמה להגרש"ק אה"ע סימן ו' שכ' שאין לצרף הדעה דכהני זה"ז ספק לגבי גירות שאם נשאת לא תצא עיי"ש בדבריו דהוי ס"ס לאיסורא ואין להקל בשום פנים, אכן אנן לא דנים כי אם בשיוור בגירותה ומ"מ נראה שאין לצרף זאת כסניף להיתר.

(ט) והנה כ"ת שליט"א רצה להוכיח מהא דגר תושב, לאחרים, הוא מי שקבל עליו כל התורה חוץ מדבר אחד, שאינו גר גמור בדיעבד במקרה כזה. אבל ראייה זו איננה מבין, חדא שהוא מקבל להיות לו רק דין גר תושב ולא להיות לו דין ישראל, והיינו שיהיו לו הזכויות שנתנה תורה לגר תושב, אבל לא בתורת ישראל, והיינו שאין הדין שגר תושב כזה יהא נענש כשיעבור על אחד האיסורים שישראל נענש עליו בבי"ד, אלא שאז יפסיד את זכותו בתור גר תושב, [ואמנם קשה איך יוכל לקיים כל המצוות אפילו אם נימול ואיך יאכל בפסח, ואמנם משבת לא קשה שזה רק נאמר על בן נח גמור שאסור לו לשבות, אבל גר תושב סוברים אחרים שאינו בכלל זה, אבל בפסח הרי אסור לנו להאכילו כל שאינו ישראל גמור ואפילו גר אם לא הביא קרבנו ומותר בבת ישראל

אסור לאכול בקדשים וצ"ע ואכ"מ], שהעונשים הללו נאמרו רק על ישראל או על גרי צדק ולק"מ, שגר הוא רק כשמקבל עליו המצוות בתורת ישראל, המצוות ועונשיהם, וז"פ, ומלבד הכי לא קשה מידי, שאמנם מקבל עליו מילה וימול, אבל טבילה איננה מהמצוות אלא הכשר הגר וא"כ אין בכלל קבלת המצוות שיטבול לשם יהדות והרי זה גר שמל ולא טבל ואינו גר. [ואם יטבול לשם יהדות אין זה ענין לכאן] ונראה פשוט שכל שאינו מקבל עליו מצוה אחת דאורייתא אינו גר שצריך שיקבל עליו כל המצוות ואין יהדות למחצה, והספק הוא רק אם מחסר רק מצוה דרבנן, שאפשר שמן התורה הוא גר. ואמנם אפילו אם נקבל את הנ"ל עדיין תעבור באיסור דרבנן אפילו אם זה כהן ספק, ואין ה"נ שהגירות תהא קיימת מן התורה, אבל נכניס אותה לאיסור, אכן בלא"ה כבר דחינו דרך זו.

(י) כ"ת עורר עוד שנכניס אותם לאיסור כרת דאורייתא דנדה. אבל ברוב הגרים בזמננו כך הוא, וע"כ סומכין על זה שמודיעים לה איסור נדה ומזהירים אותה ומזהירים גם את הישראל שנושאה (במקום שמתירים לגייר באופן כזה) וכיון שמקבלים עליהם, אם לא ישמר, הבי"ד נקיים, כי אי אפשר להכנס בתוכנו דליבא, אלא אם כן ידוע הישראל לאפיקורס שאינו מודה בתורה, וכן כשניכר שהיא אינה עושה אלא לפנים ואין בדעתה לשמור כלל וכלל, ואז מלבד מה שאנו מכניסים אותם לאיסור נדה, יש ספק בעצם הגירות. אבל מסתמא אין לנו להחזיק כך והרבה פושעים חוזרים בתשובה כשמהירים אותם ומסבירים להם חומר האיסור שהוא יותר ממאכלות אסורות וכו', ומה גם אם ידוע ששומרים שבת ונזהרים בכשרות ואינם כופרים מתוך הפרינציפלים שלהם אינו מוכח שלא ישמרו דיני נדה לאחר האזהרה. והדבר תלוי בשיקול דעת הבי"ד אם יודעים מטיבו של האיש שאינו מאמין והוא מהפחשים בדיעות לגמרי, יש מקום לחוש לכך.

ג [מסקנת התשובה] (יא) והנה לאחרי ההתבוננות, אודיעו שבחוץ לארץ במקום שמצויים מקרים כאלה, אם כי לפעמים בי"ד מקבלים לגירות על היסוד של הגאון מהר"ש קלוגר ז"ל הנ"ל, שלא יצא לתרבות רעה, כמש"כ בחכמת שלמה אה"ע סי' י"א סעיף ה' עיי"ש, ועל יסוד תשובת הרמב"ם הנ"ל, מכ"מ ככהן שנשא נכרית נמנעים מלקבל, כי זה יהא נראה, מחוץ לטעמים הנ"ל, שבי"ד מקילים באיסור גירות לכהן הואיל וידוע וגלוי שימשיכו לדור יחד ויצא הרושם כאילו התיירו פרושים, ח"ו, את הדבר ולא אכשר דרא. ועוד כי יהא נראה כאילו בי"ד מסכימים לחיי אישות בלי חו"ק, וידוע מה שהרעיש הרב בעל עקידה על הבי"ד והקהל שרצו לתקן מקוה בשביל הזונות כדי להצילן ובוועליהן מאיסור נדה. ולענין דידן כשישבו בלי חו"ק רחוק שישמרו דיני נדה וטבילה כמובן ומכניסים אותם לחטא כ"כ חמור ופגם בזרעם.

ועוד יש למצוא בזה נימוק כי ע"י כך נרבה חללים בישראל ותצא תקלה, כי איסור נישואין בין ישראל ונכרים ידוע ומפורסם ויזהרו לגייר את הבנים שנולדו ושיוולדו להם בגויותה, אבל שאם יוליד בת והיא תנשא לישראל יתכשרו הולדות אח"כ ומאן מינטר להו, והבנות שיוולדו להם כולן יהיו חללות, ואפילו אם ת"ל שבזה אין חשש שיהא הדבר מפורסם אבל מה נעשה לבנים שיהיו חללים ואם יולידו גם בנים דור אחר דור בנותיהם תהיינה אסורות לכהונה. ומאן מינטר להו, משא"כ כשישאר במצב העכשווי והבנות יתגיירו, הנה הבנות תהיינה ידועות בתור גירות וכשתנשאנה לישראלים יתכשרו גם לכהונה. על כן דעתי הדלה נוטה שאין לבי"ד כשר להזדקק לזה לגייר את האשה הזאת, אלא לגייר את הבנים, עד אשר יערה עליהם רוח טהרה לפרוש זה מזה בהחלט, ואז נגייר אותה ותנשא לישראל.

שו"ת מלמד להועיל חלק ג (אבן העזר וחושן משפט) סימן ח

שאלה: כהן נשא נכרית בצפילעהע וילדה ממנו בן ונימול ומת הבן. ועתה הנכרית לבה נוקפה שאיננה באותו דת כבנה, ורוצה להתגייר ולישא את הכהן כדת משה וישראל, ויש לחוש שאם לא יאבה ב"ד לגייר את הנכרית שתחלה ותשתגע, איך יעשו. תשובה: תחלה יש לחקור איזו איסור גדול יותר אם הכהן נושא גירות או אם נושא נכרית ונ"ל פשוט דיותר יש איסור בנכרית, ואין לי להאריך בזה חדא דיש הפסד דכל זרעו נכרים ועוד כבר העלה מו"ר מהר"ם שיק בתשובותיו אה"ע סי' ל"ז וסי' קנ"ה דיש בנישואי נכרית איסור דאורייתא וחייב כרת משא"כ ככהן שנשא גירות שאינו לכל היותר אלא איסור לאו. וא"כ כדי להציל את הישראל מאיסור חמור בודאי טוב שיגיירו האשה הנכרית.

אמנם יש לפקפק על זה דהא לא אמרינן חטא בשביל שיזכה חברך, ואמרו בבכורות דף ל' ע"ב הבא להתגייר ואינו מקבל עליו אפילו דבר אחד אין מקבלין אותו, וא"כ הרי הנכרית גם כשתתגייר צריכה לצאת מבעלה והיא רוצה לכנסו, וא"כ אינה רוצה לקבל איסור גירות לכהונה והאיך מקבלין אותה כדי לזכות הכהן שלא יעשה איסורא רבה. וי"ל דבאמת אם אומרת בפירוש שאינה רוצה לקבל מצוה זו אסור לקבלה, אבל בנ"ד הרי אינה אומרת כן בפירוש, וא"כ אף שאנו יודעין שתעבור על איסור זה, מ"מ בשביל תקנת הכהן ובשביל תקנת זרעו מקבלין אותה. גם יש לומר דדוקא אם מקבלין הגר משום תקנה דידי' צריכין לומר לו או תקבל כל התורה כולה או תשאר נכרי כמו שהיית עד עתה שהנכרי אין לו עונש אם אינו מקיים המצוות. אבל אם אנו מגיירין אותה משום תקנתא דישאל ודאי מוטב שתתגייר ולא יופסד זרע ישראל ולא יתחייב ישראל כרת על ידה, אף שיעשו שניהם איסורא זוטא, דהא עכשיו לא די שהישראל עושה איסורא רבה אלא שגם היא עושה איסור שמכשלת את ישראל. ובפרט דבנ"ד יש עוד לחוש שאם תשתגע האשה מחמת שאין מקבלין אותה, יהי' חלול השם ח"ו שיאמרו שישראל אינן מרחמין על נכרית, ואין חוששין אם תחלה ותשתגע. ומה שעומד לנגד זה מהמשנה דהנטען יבמות כ"ד: ע' קונטרס וכתורה יעשה ד' י"ג וד' כ"ג ע"ב והלאה.

אמנם אף שמקבלין אותה לגיורת אין לסדר לה קידושין עם הכהן דיותר יש איסור אם נושא גיורת שהיא כזונה ע"י קידושין משלא ע"י קידושין ע' מה שהבאתי לעיל בשם נובי"ת סי' כ"ז. וא"כ טוב שתהי' אצל בעלה בציפילעהע משתקדש לו. ואי דאסור משום קדשה עי' שאילת יעב"ץ ח"ב סי' ט"ו ומהר"ם פדוא סי' י"ט. וצריכה פרישה צ' יום כדי להבחין בין זרע שנזרע בקדושה לזרע שנזרע שלא בקדושה כמ"ש לעיל. גם מתחלה יאמרו לה שאם רק רוצה להתגייר מפני שבנה יהודי היא טועה שבנה אפילו נימול אינו יהודי אם לא נתגייר בב"ד ונטבל כדין. ואם בכל זאת רוצה להתגייר מפני שמאמינה באלקי ישראל יכולין לגייר אותה. והנה השואל סבר למצוא צד היתר מפני שהכהן בעל מום וזה טעות דאין חילוק בין בעל מום לאינו בעל מום לענין נשים אסורות כדאיתא בהדיא בת"כ פ' אמור כמה פעמים, ורק בחלל יש היתר מפני שאינו כהן כלל כדאיתא באה"ע סי' ז' סעיף כ'. ויש להזהיר את האיש (ואת האשה) שיזהרו היטב בדיני נדה וטבילה, כי בלא"ה יפסיד ע"י הגירות יותר ממה שירויה. גם בניהם יהיו חללים, ולא יעלו לדוכן ובנותיהם חללות כמבואר באה"ע סי' ז'.